

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Людмил Георгиев -
преподавател в департамент „Публична администрация“ на НБУ, професионално
направление 3.7. Администрация и управление

върху дисертационен труд на тема: „СЪВРЕМЕННИ НАСОКИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И
УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЕФЕКТИВЕН ДОПИНГ КОНТРОЛ И
ПРЕВЕНЦИЯ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“ с автор Дима Стефанова Карова,
за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по 3. Социални, стопански
и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление,
специалност: „Организация и управление извън сферата на материалното производство
(публична администрация)“, с научен ръководител проф. д-р Николай Арабаджийски

Дисертационният труд е разработен в обем от 219 страници и е структуриран в
увод, три глави, заключение, приложения и библиография. Библиографията съдържа
107 заглавия, разпределени в 69 литературни източника, 17 международни договора и
стандарти, 9 национални нормативни акта и 12 интернет сайта. Трудът е илюстриран в
достатъчна и най-вече подходящо с 3 стратегически документа, 8 фигури, 7 таблици, 7
схеми и 11 приложения.

Предимство на дисертацията е нейната насоченост към институции, които
осигуряват информационното, организационното и аналитичното поле на разработката
според изискванията на темата и заложените от авторката цел и задачи, а именно:
Антидопинг центъра към Министъра на младежта и спорта, Дисциплинарната комисия
към Българския Олимпийски комитет, WADA – Монреал, Канада. Националните
антидопингови организации на Австрия, Великобритания, Норвегия и Румъния, както и
Института на националните антидопингови организации в гр. Бон, Германия.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е посветен на антидопинговата
политика и контрол в Република България.

Тази политика произтича от международните задължения на страната ни и подписаните и ратифицирани международни конвенции и световни стандарти в тази област - Антидопинговата Конвенция на Съвета на Европа (1992 г.), Допълнителният протокол на Съвета на Европа (2005 г.), Конвенцията на ЮНЕСКО за борба срещу допинга в спорта – ратифицирана през м. декември 2006 г., в сила от 01.03.2007 г., и Антидопинговият кодекс на Световната антидопингова агенция (WADA). Съвременността и високостепенността на тези документи, както и етичните стандарти в спорта, определят темата на дисертационния труд като **актуална и значима**.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията.

Начинът по който дисертантката формулира целта на изследването си описва не една, а три равностойни по същността си цели, включени в едно изречение.

а) Разкриване процеса на транспониране на възприетите норми на международното право, относно борбата срещу допинга в спорта в Република България;

б) Обосноваване на механизмите за организацията и управлението на антидопинговата система в страната;

в) Развиване на ефективен допингов контрол и превенция в страната;

Съставните три подцели (без да са описани експлицитно като такива) всъщност отразяват хронологичната последователност, която логиката на всяка политика изисква: определяне и въвеждане на нормата и правилата, организация и управление на процеса и на трето място – контролирането му.

Това ми дава основание да заявя, че **целта на изследването е логически добре формулирана и постижима**, с изключение на смисъла, който авторката влага в глагола „транспонирам“ (виж по-долу т. Мнения, препоръки и бележки по дисертацията). Структурата на дисертацията отразява в трите си глави поотделно тези три цели, което е положителен момент в организацията на дисертационния труд.

За постигане на поставената цел дисертантката си поставя 5 изследователски задачи, които са логически и методологически правилно обвързани.

Тезата на изследването е правилно формулирана и се съдържа най-вече в първото изречение на представения като основна теза текст на стр. 8. Следващото, допълващо изречение: *„Това изисква перманентно актуализиране на международно-правни правила и норми в националното законодателство с оглед изграждане на ефективна антидопингова система в страната.“*, се подразбира и е излишно.

Двете подтези посочени на стр. 9 необходимо допълват основната теза и, въпреки логичността си като следствие от нея, придават по-голяма завършеност и обяснителност на намеренията на г-жа Дима Карова.

3. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Оценката ми за степента на познаване на проблема от дисертантката е базирана на следните критерии:

1. Актуалността, изчерпателността и съдържателността на посочената използвана литература.
2. Терминологичната пълнота.
3. Всеобхватността на отразяване на темата в съдържанието на труда.

Като цяло може да се направи извода, че като изключим списъка на представената българска литература, останалите литературни източника отразяват същността на избраната проблемна област, отличават се със съвременност и динамичност в развитието на темата на дисертацията. В т. Мнения, препоръки и бележки по дисертацията, по-долу, е направен подробен критичен анализ на съдържанието на представената библиография.

Изследването се характеризира с терминологична яснота, която подкрепя правилно употребения научен език и стил. Липсват двусмислени и неясни изрази и груби терминологични грешки.

Като цяло темата е отразена с достатъчна всеобхватност и завършеност в съдържанието на труда.

Коректност при цитирането на представителен брой автори

В изследването са посочени 112 цитати под линия. Коректността на цитирането на използваните автори и текстове е на нивото на изискващата се научна етичност. Заимстваните текстове са цитирани в правилен ред на подреждане на автора, заглавието на цитирания труд и т.н.

Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването

Изследването не притежава специално разработен теоретичен модел, описан в отделна глава, който да даде представа за методологията и методите, по които се

провежда то. Липсата на методологическа и методическа рамка превръща дисертацията повече в описателна отколкото в сериозен изследователски продукт.

Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни

По този показател трябва да се даде висока оценка на дисертантката, тъй като впечатлението ми е, че набирането и подреждането на емпиричната информация е извършено лично от авторката, прецизно, с необходимата точност, критичност и достоверност. Всяка една от главите е обезпечена с емпирика, която осигурява много добра основа на направените анализи и постигнатите изводи.

ОПИСАНИЕ НА ПРИНОСИТЕ

1. Кратка характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Преценката ми е, че посочените от авторката на изследването приноси в дисертацията са нейно дело. Основавам този си извод и изводите за достоверността на материала на следните факти:

1. Дългогодишната и работа като специалист в областта на изследвания проблем.
2. Отговорите и на поставените от рецензента, членовете на департамент Публична администрация и публиката въпроси по време на вътрешната защита на дисертацията.
3. Преценката ми за автентичността на постигнатите резултати, изводи и препоръки.

Оценката на достоверността на представения материал е функция на високата степен на актуалност и конкретност на избраната тема. Както личи от представената библиографска справка на българските литературни източници, подобна тема не е била обект на разработване от български специалисти в тази област, още повече в полето на администрирането и управлението.

2. Описание на приносите на кандидата и класифицирането им.

Дисертантката е заявила претенция за постигнати 4 научни и 5 научно-приложни приноса. Мнението ми за тях е:

За научните приноси

По първи принос: Разкрит е и е охарактеризиран административният модел на Световния регулаторен орган в антидопинговата дейност – WADA и са изведени структурните механизми на функциониране на световната антидопингова система.

Всъщност дисертантката е направила компилативно описание на административния модел на регулаторния орган WADA, заимствано предимно от източници в итернет. Претенцията, че са изведени структурни механизми е несъстоятелна, тъй като липсва представяне на самите структурни механизми, тяхно определение и характеристика. Самото описание не може да бъде характеризирано като научен принос.

По втория принос: Направен е опит за първи по рода си цялостен систематичен анализ на антидопинговата дейност в Република България от зараждането и през 80-90-те години на миналия век до днес.

Този принос е защитен в значителна степен. Представена е в детайли дейността на Българската лаборатория за допингов контрол, включително и дейността и по удовлетворяване на критериите за акредитирането и от WADA.

По трети принос: Дефинитивно е определен структурният и функционален обхват на Системата за допинг контрол и превенция в Р България.

Авторката на дисертация е изпълнила задачата си по тази претенция в най-висока степен, като е представила критично преимуществата и недостатъците на българската система за допинг контрол и превенция. Следва да бъдат отличени изводите на авторката за конкретните недостатъци на българската нормативна база и последиците до които води това в световен план.

По четвърти принос: Направена е оценка на въздействие на политиката в областта на борбата срещу допинга през призмата на концепцията за общественото благосъстояние, разработена от У. Парето.

Критиката ми към постигането на този принос е свързана най-вече с формулировката му. Според мен вярната формулировка трябва да изглежда така: *Приложена е концепцията на Уилям Парето за общественото благосъстояние в непрिलाгана досега област – допинговия контрол.* Тази формулировка дава основание

при рецензирането да се даде по-категорична преценка за авторския принос, който в случая е основателен.

За практико-приложните приноси:

Чрез третата, изследователско-приложната глава авторката има 5 претенции за практико-приложни приноси.

По първия от тях, касаещ разработването на рамка на стратегически план за антидопинговата дейност в България, г-жа Дима Карова е постигнала изискваната се информационна основа и научен подход, за да я обслужи, и моето заключение е, че с някои несъществени пропуски претенцията може да бъде уважена.

По втората претенция – за разработване на концептуален модел за организация и управление на съвременна система за допинг контрол и превенция, чрез разработване на Национална антидопингова програма, оценката ми също е изцяло положителна. Програмата е разработена в разгърнат вид, включващ осем подпрограми, като части на предложения стратегически план.

Третата претенция за принос се състои в осъществяването на анализ разходи/ползи на дейностите свързани с допинг контрола, по методиката на Уилям Парето (стр. 83 – 87).

Заключението ми е, че дисертантката е представила някои основни изисквания към осъществяването на такъв анализ, без да проведе самия анализ с данни за определен времеви период, което е разбираемо и не би било по силите и, тъй като изисква построяването на матрица на разходите и ползите и създаването на специален икономико-математически модел за тази цел, изискващи икономическо, математическо или статистическо образование.

В този смисъл озаглавяването на параграфа на стр. 85 „Анализ разходи – ползи“ е твърде претенциозно.

Четвъртата претенция за направените в дисертационното изследване систематични анализи за развитието на Системата за допинг контрол и превенция в България, разкрива високите възможности на авторката на дисертацията, като резултата от професионалния и опит в лаборатория за допинг контрол заслужава висока положителна оценка.

Петата претенция е записана като: „Фокусирането и осветляването на процеса на допинг контрола и превенцията в РБългария в контекста на глобалната антидопингова политика, ще допринесат за по-голяма прозрачност на Системата, за по-

голямо доверие в нея от спортисти и партньори и ще е гаранция за развит професионализъм, основаващ се на научен подход.“

Не приемам този пети практико-приложен принос, поради неформулирането му от дисертантката като такъв. По начина, по който е записан, той представлява един обикновен, логичен извод.

Общото ми впечатление е, че дисертационният труд е лично дело на г-жа Дима Карова. За това твърдение ми дава основание детайлният прочит на труда и анализът на приносите на дисертантката.

Въздействия на дисертационния труд върху външната среда

Това въздействие отчитам чрез:

Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

По темата на дисертацията са представени общо 4 публикации. Две от тях са публикувани в сайта на департамент Публична администрация а други две са под печат, за което е представен документ.

От четирите публикации три са стриктно по темата на дисертацията, а една (тази под №2) е свързана със спорта, но не съдържа в заглавието си думи, насочващи към съдържанието на дисертационното заглавие.

Не са представени доказателства от авторката за цитиране на части от нейната дисертация от други автори. Не са представени и данни за отзиви в научния печат.

Не познавам авторката и нямам общи публикации или проекти с нея.

Мнения, препоръки и бележки:

По представения дисертационен труд могат да се направят следните бележки и препоръки:

1. Подобен комплексен труд изисква разгърната структура, която да даде представа за съдържанието на работата и да улесни дефинирането на приносите. Такава обаче липсва и това е съществен пропуск в разработката.

2. Употребеният глагол „транспонирам“ в началната фраза на целта на изследването на стр. 7 има едно единствено значение, посочено в Българския тълковен речник, и то е свързано с музиката, означавайки: „Транспонирането представлява преместване на всички тонове с еднакъв брой стъпки, което запазва интерваловите отношения. *Например, ако имаш мотива C - D - F - E и го транспонираш два полутона*

нагоре = цял тон нагоре, получава се D - E - G - F#.“ Други български речници не посочват значение на този глагол. Това означава, че първата част от целта на дисертацията може само да се предположи...

3. Разделянето на основната цел хронологично на три части поставя въпроса за възможността те да бъдат обединени в едно изречение и по този начин да бъде постигната по-голяма краткост и концентрация на формулирането и.

4. В библиографската справка в раздела Литературни източници (български автори), от 18 посочени източника, само един (№ 9 и то в популярно списание) е свързан пряко с темата на дисертацията. Включването на останалите автори оставя впечатлението, че авторката е искала да се осигури в случай, че някои от тях бъде посочен като рецензент или автор на становище. Нито един от тях не е писал каквото и да било вързано с допинга.

В раздела Чуждестранни автори от 51 посочени източника 37 са пряко свързани с темата. Три от посочените източници (№13, 46 и 47) са сайтове от интернет и следва да отидат в раздел Интернет сайтове.

5. При цитирането на заимстваните текстове под черта са допуснати следните пропуски, чието отстраняване би подобрило съществено качеството на работата:

а) На места в цитатите под черта не са изписани номерата на страниците на цитираните текстове. Например, стр. 21, 115

б) В отделни цитати не са посочени годината и мястото на издаване (издателя) – стр. 93 и др.

в) При цитирането под черта на използваните сайтове от интернет не са отбелязани датата и часа на отварянето им.

6. В уводната част на дисертацията не са посочени ограничителните условия на изследването, което не предпазва авторката от въпроси за несъстояли се проучвания и твърдения по темата.

7. Характерът на работата и осъщественото от авторката и в трета глава налага оформянето на самостоятелна, ясно обоснована методическа част, което е пропуск в дисертацията.

8. Не е ясно принципите в предложението за създаване на рамка на стратегия за антидопингов контрол дали са авторство на дисертантката.(стр.132). Съществен пропуск представлява липсата на принципа *координация*, реализирането на който да

осигури връзката на националната стратегическа рамка с европейската визия за решаване на проблема и законодателството на ЕС.

9. Претенцията за осъществен анализ на стр. 83–87 разходи/ползи не е състоятелна, поради погрешната представа за съдържанието и метода на подобен анализ.

10. Не е достатъчно ясно за какво служи (освен чисто информативно) разположения между стр. 152–167 значителен обем текст, касаещ антидопинговите действия в Норвегия, Австрия, Румъния и др. Това води до заключението, че не са използвани докрай възможностите на набрания значителен обем информация за осъществяване на сравнителен анализ на дейността на националните (за описаните страни) антидопингови администрации и на подходите, които използват за решаването на проблемите си в изследваната област.

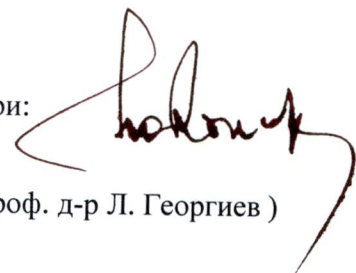
ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертантката Дима Карова участва в конкурса за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, специалност: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (публична администрация)“, с дисертация на тема: „Съвременни насоки за организация и управление на системата за ефективен допинг контрол и превенция в Република България“.

Актуалността на темата и приложения адекватен на изследвателските цел и задачи научен инструментариум, както и посочените в рецензията научни приноси с теоретичен и практико-приложен характер, ми дават основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да ѝ бъде присъдена научната степен „доктор“.

21.04.2015 г.

гр. София

Член на научното жури:

(проф. д-р Л. Георгиев)